

Střed 1/2020 - výzva autorům

Téma čísla: **Zločin a trest. Dějiny kriminality, kriminologie a kriminalistiky ve střední Evropě 19. a 20. století.**

Redakční uzávěrka pro odevzdání studií:
31. prosince 2019

Kontakt:
stred@mua.cas.cz

Publikační jazyky:
čeština, angličtina, němčina

Webová stránka časopisu:
<https://www.mua.cas.cz/cs/stred-casopis-pro-mezioborova-studia-stredni-evropy-19-a-20-stoleti>

Plný obsah časopisu:
www.ceeol.com

Abstrakty:
<http://cejsh.icm.edu.pl>

Indexace:
ERIH+, SCOPUS, CEEEOOL, CEJSH, EBSCO

Dějiny kriminality, kriminologie a kriminalistiky představují v současnosti velmi živou oblast sociálních i kulturních dějin. Řada studií v posledních dekadách přiblížila rozmanitý vývoj představ o příčinách, formách i možnostech zkoumání a řešení společenské deviance. Zvědečtění studia kriminality na přelomu 19. a 20. století vedlo k ustavení zcela nových disciplín a tím i k zásadní změně názorů na příčiny zločinu, jeho a aktéry i cesty, jak mu čelit. Meziválečná doba přinesla další obohacení vědeckého zkoumání kriminality, které se zejména v evropských autoritářských režimech stalo i jedním z nástrojů k sociálnímu a kulturnímu vyloučení nechtěných skupin obyvatelstva, k jejich kriminalizaci a v některých případech i k jejich fyzickému zničení. Definice i studium zločinu se organicky prolínalo s diskursy charakteristickými pro totalitní verzi evropské modernity.

Paralelně s měnícím se kontextem odborného definování a zkoumání společenské deviance se překotně vyvíjely i metody k identifikaci pachatelů a jejich usvědčení, které měly v řadě případů zásadní vliv na celkové chápání zločinného jednání i jeho společenského vnímání. Daktyloskopie např. umožnila poprvé v dějinách usvědčovat pachatele i bez přímých svědků, podobně jako později pokročilé metody laboratorní analýzy biologických stop. Pokročilá statistická evidence pachatelů i jejich činů zase umožnila identifikovat recidivující zločince i jejich praktiky, čímž umožnila vznik kulturního typu nebezpečného recidivisty, chápaného jako ztělesnění nejzazšího společenského ohrožení.

Zmasovění společnosti s sebou pak neslo i čím dál dynamičtější rozšiřování veřejného povědomí o nejrůznějších zločinech, které se zároveň stalo jedním z definičních momentů moderních masových médií. Ta se díky kriminálnímu zpravodajství nejen dokázala etablovat na ekonomicky kompetitivním trhu, nýbrž podrobným a často emočně silně zabarveným zpravodajstvím o kriminalitě spoludefinovala městskou modernitu. Zatímco tato funkce médiím zůstala v liberálních režimech po celé 20. století, ve středoevropském prostředí se role médií jejich postátněním nejpozději po druhé světové válce výrazně proměnila. Jejich podíl na definování kriminality vymizel ve prospěch ústředně formulovaných předloh, které měly za cíl podpořit lidovou mobilizaci ve prospěch kolektivních cílů i vyloučení těch, kteří k realizaci těchto cílů neměli být připuštěni.

Aktuální číslo časopisu Střed/Centre se proto bude věnovat právě studiu dějin kriminality a nejrůznějších s ní spjatých praktik ve vztahu ke střední Evropě zhruba od roku 1800. Možná témata jednotlivých studií mohou zahrnovat např.:

- 1.) Obecný vývoj kriminality v jejích nejrůznějších formách
- 2.) Proměna odborných diskursů spjatých s kriminalitou, zejména v prostředí kriminologie a kriminalistiky
- 3.) Veřejné a mediální diskursy ve vztahu ke kriminalitě, jejím pachatelům a trestům
- 4.) Dějiny kriminalizace určitých sociálních skupin
- 5.) Otázky sociální disciplinace a kontroly
- 6.) Vývoj policejní a justiční praxe
- 7.) Dějiny vězeňství